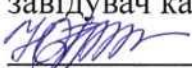

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 073 «Менеджмент»

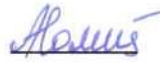
Допускається до захисту
завідувач кафедри менеджменту
 професор Ю. С. Гринчук
«16» травня 2025 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ ЗАСОБАМИ ТА
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПрАТ «Виноградівська пересувна
механізована колона № 78»)

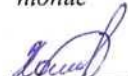
Виконав: Собецький Роман Олександрович
прізвище, ім'я, по батькові,

підпис

Керівник: доцент Томілова-Яремчук Надія Олександрівна
вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

підпис

Рецензент: доцент Хомовий Сергій Михайлович
вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

підпис

Я, Собецький Роман Олександрович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

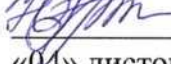
Біла Церква – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Затверджую

гарант ОПІ «Менеджмент»

 професор Ю.С. Гринчук
«04» листопада 2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра
Собецького Романа Олександровича

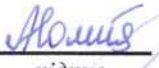
Тема: Управління оборотними засобами та забезпечення фінансової стійкості підприємств (за матеріалами ПрАТ «Виноградівська пересувна механізована колона № 78»).

Перелік питань, що розробляються в роботі: теоретичні основи управління оборотними засобами і фінансової стійкості підприємства; аналіз управління оборотними засобами та фінансової стійкості на підприємстві ПрАТ «Виноградівська пересувна механізована колона № 78»; напрями удосконалення управління оборотними засобами та забезпечення фінансової стійкості підприємства.

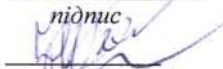
Вихідні дані (за необхідності) – фінансова та статистична звітність ПрАТ «Виноградівська пересувна механізована колона № 78» за 2022–2024 роки, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, публікації у фахових виданнях, матеріали офіційних сайтів, аналітичні довідки та ресурси мережі Internet.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	листопад 2024 – січень 2025	виконано
Теоретико-методична частина	лютий – квітень 2025	виконано
Аналітична частина	травень – липень 2025	виконано
Рекомендаційна частина	серпень - жовтень 2025	виконано
Оформлення роботи	листопад 2025	виконано
Перевірка на плагіат	листопад 2025	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2025	виконано
Подання на рецензування	листопад 2025	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи доцент Н.О. Томілова-Яремчук

Здобувач

підпис

Р.О. Собецький

Дата отримання завдання «04» листопада 2024 року

АНОТАЦІЯ
Собецький Р.О.

**УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ ЗАСОБАМИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ**

**(за матеріалами ПрАТ «Виноградівська пересувна
механізована колона № 78»)**

Досліджено теоретичні, методичні та прикладні аспекти управління оборотними засобами як ключового елементу забезпечення фінансової стійкості підприємства. Розкрито економічну сутність оборотних засобів, їх структуру, функціональне призначення та роль у забезпеченні операційної діяльності.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи: аналіз і синтез, економіко-статистичні методи, порівняння, моделювання, методи фінансового аналізу, графічний метод, SWOT-аналіз.

На основі фактичних матеріалів ПрАТ «Виноградівська пересувна механізована колона № 78» здійснено комплексний аналіз структури, динаміки та оборотності оборотних засобів, оцінено їхній вплив на фінансові результати підприємства. Проаналізовано показники ліквідності, платоспроможності, ділової активності та фінансової стійкості, визначено ключові проблеми у формуванні та використанні оборотних активів.

Обґрунтовано організаційні й фінансово-економічні заходи для підвищення фінансової стійкості підприємства, включаючи удосконалення політики формування оборотних активів, зниження витрат, оптимізацію грошових потоків та підвищення ефективності операційної діяльності.

Кваліфікаційна робота містить 56 сторінок комп'ютерного тексту без списку використаних джерел і додатків, 17 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел із 50 найменування.

Ключові слова: оборотні засоби, фінансова стійкість, управління оборотними активами, ліквідність, оборотність, грошові потоки.

ABSTRACT

Sobetsky R.O.

MANAGING WORKING CAPITAL AND ENSURING THE ENTERPRISES FINANCIAL STABILITY

(based on materials of Vynohradiv Mobile Mechanized Column №78 PJSC)

The theoretical, methodological, and applied aspects of working capital management as a key element in ensuring the financial stability of an enterprise are examined. The economic essence of working capital, its structure, functional purpose, and role in ensuring operational activities are revealed.

The methodological basis of the study consists of general scientific and special methods: analysis and synthesis, economic and statistical methods, comparison, modeling, financial analysis methods, graphical method, SWOT analysis.

Based on actual data from PJSC “Vinogradivska Mobile Mechanized Column No. 78,” a comprehensive analysis of the structure, dynamics, and turnover of current assets was carried out, and their impact on the financial results of the enterprise was assessed. Indicators of liquidity, solvency, business activity, and financial stability were analyzed, and key problems in the formation and use of current assets were identified.

Organizational and financial and economic measures to improve the financial stability of the enterprise were substantiated, including improving the policy of forming current assets, reducing costs, optimizing cash flows, and increasing the efficiency of operational activities.

The thesis contains 56 pages of computer text, 17 tables, 6 figures, and a list of 50 references.

Keywords: current assets, financial stability, current asset management, liquidity, turnover, cash flows.

ЗМІСТ

	стр.
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ ЗАСОБАМИ І ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Сутність та структура оборотних засобів підприємства	9
1.2. Показники фінансової стійкості та їх роль в управлінні підприємством	14
Висновки до Розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ ЗАСОБАМИ ТА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	24
2.1. Загальна характеристика підприємства та структура його оборотних засобів	24
2.2. Оцінка фінансової стійкості та ефективності управління оборотними засобами	33
Висновки до Розділу 2	39
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ ЗАСОБАМИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	41
3.1. Оптимізація управління оборотними засобами підприємства на задачах фінансового інжинірингу	41
3.2. Формування стратегії підвищення фінансової стійкості та ліквідності підприємства	47
Висновки до Розділу 3	51
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56
ДОДАТКИ	62

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що ефективне управління оборотними засобами дозволяє підприємству забезпечити безперервність виробничого процесу, оптимізувати використання ресурсів, підтримувати ліквідність і платоспроможність, а також зміцнювати фінансову стійкість у довгостроковій перспективі. Важливість цієї проблематики підтверджується необхідністю адаптації вітчизняних підприємств до динамічних умов ринку, зростання конкуренції та змін у фінансовому середовищі, що особливо актуально для підприємств будівельної та переробної галузей.

Проблеми теорії та практики управління оборотними засобами та забезпечення фінансової стійкості досліджували багато зарубіжних і вітчизняних учених, зокрема: Р. Аткинсон, М. Бріджерс, Ч. Хорнгрен, М. Портер, а також українські науковці – О. І. Амоша, І. А. Бланк, Л. П. Шульга, С. Ф. Голов, М. Г. Чумаченко та інші. Водночас більшість праць акцентують увагу на загальних теоретичних підходах до управління оборотними засобами, тоді як прикладні аспекти їх оптимізації для забезпечення фінансової стійкості конкретних підприємств, зокрема ПрАТ «Виноградівська ПМК-78», залишаються недостатньо дослідженими.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та практичному дослідженні управління оборотними засобами з метою забезпечення фінансової стійкості підприємства та розробки пропозицій щодо оптимізації управління обіговими активами на прикладі ПрАТ «Виноградівська ПМК-78».

Для досягнення мети поставлено такі завдання:

- уточнити сутність, роль і значення оборотних засобів у системі управління фінансовою стійкістю підприємства;
- проаналізувати сучасні методи та інструменти управління оборотними засобами;

- охарактеризувати організаційно-економічний стан і особливості діяльності ПрАТ «Виноградівська ПМК-78»;
- здійснити аналіз складу, структури та динаміки оборотних засобів підприємства;
- оцінити ефективність управління оборотними засобами та їх вплив на фінансову стійкість підприємства;
- виявити основні проблеми та резерви підвищення фінансової стійкості через оптимізацію обігових активів;
- розробити напрями вдосконалення системи управління оборотними засобами та здійснити економічне обґрунтування запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є діяльність підприємства як сфера формування, використання та управління оборотними засобами.

Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та прикладні засади управління оборотними засобами для забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Базою дослідження обрано ПрАТ «Виноградівська ПМК-78» – підприємство, яке здійснює будівельну діяльність, для якого ефективне управління оборотними засобами є ключовим фактором забезпечення фінансової стабільності та конкурентоспроможності на внутрішньому ринку.

Методи дослідження:

- системний підхід – для комплексного аналізу процесів управління оборотними засобами;
- методи аналізу та синтезу – для узагальнення теоретичних положень та виявлення проблемних аспектів управління обіговими активами;
- економіко-статистичні методи – для дослідження динаміки та структури оборотних засобів;
- методи порівняння та аналогій – для зіставлення практики управління оборотними засобами на вітчизняних і зарубіжних підприємствах;

- SWOT-аналіз – для виявлення сильних і слабких сторін системи управління оборотними засобами ПрАТ «Виноградівська ПМК-78»;
- методи прогнозування та економічного обґрунтування – для визначення перспективних напрямів підвищення фінансової стійкості.

Інформаційну базу дослідження склали фінансова та статистична звітність ПрАТ «Виноградівська ПМК-78» за 2021–2024 роки, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, публікації у фахових виданнях, матеріали офіційних сайтів, аналітичні довідки та ресурси мережі Internet.

Апробація результатів дослідження здійснювалася через участь автора у науково-практичних конференціях та підготовку тез і публікацій за тематикою роботи. Зокрема, опубліковано тези: Собецький Р. О. Оптимізація управління оборотними засобами підприємства на засадах фінансового інжинірингу. Інноваційні пріоритети у розвитку економіки та менеджменту: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. магістрантів і молодих дослідників (Біла Церква, 29 жовт. 2025 р.). Біла Церква: БНАУ, 2025. С. 93–94.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра містить 56 сторінок комп'ютерного тексту, 17 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел із 50 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ ЗАСОБАМИ І ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність та структура оборотних засобів підприємства

Оборотні засоби підприємства є ключовим елементом його фінансових ресурсів, що забезпечує безперервність виробничого процесу та виконання поточних фінансових зобов'язань. Вони включають активи, що постійно перебувають у кругообігу і протягом короткого періоду (зазвичай до одного року) змінюють свою форму від грошей до матеріальних ресурсів і назад. Ефективне управління оборотними засобами дозволяє підприємству підтримувати ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість, оптимізувати витрати та підвищувати результативність діяльності [31].

Оборотні засоби – це сукупність коштів та ресурсів підприємства, що використовуються у поточній господарській діяльності і мають властивість швидко повертатися у грошову форму після завершення одного виробничого або комерційного циклу. Вони виконують такі основні функції [9]:

1. Виробничу функцію – забезпечують безперервність виробничого процесу за рахунок наявності сировини, матеріалів, напівфабрикатів та готової продукції.

2. Фінансову функцію – забезпечують ліквідність підприємства та своєчасне виконання фінансових зобов'язань перед постачальниками, працівниками та іншими контрагентами.

3. Резервну функцію – виступають буфером у разі коливань попиту або перебоїв у постачанні.

Оборотні засоби підприємства — це фундаментальний елемент його фінансово-економічної діяльності, що забезпечує безперервність операційного циклу, виконання поточних зобов'язань і підтримку ліквідності. Розуміння сутності й структури оборотних засобів є критично

важливим для побудови ефективної фінансової політики, оптимізації ресурсів та зміцнення фінансової стійкості [10]. У науковій літературі існує значна кількість підходів до трактування цих категорій, що відображає багатогранність їх функціонування — як активів, як капіталу, як показника ліквідності та платоспроможності (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Порівняльний аналіз підходів науковців до визначення оборотних засобів

Науковець / джерело	Визначення оборотних засобів (або оборотних активів / оборотного капіталу)	Коментар / акцент
І.В. Причепя, О.Й. Лесько, О.А. Сметанюк	Оборотні засоби — це ресурси, які перебувають у виробничо-комерційних бізнес-процесах, забезпечують безперервність виробництва й реалізації продукції.	Автори підкреслюють роль оборотних засобів у системі управління виробничо-комерційних процесів, акцентуючи на їх динамічній функції.
Л.О. Нікіфорова, Є.Г. Крекотень	У роботі “Підходи до визначення сутності оборотних активів” проаналізовано різні підходи і запропоновано авторське визначення.	Автори узагальнюють дефініції та підходи, звертаючи увагу на неоднозначність поняття «оборотні активи» у науковій літературі.
В.О. Заграй	Оборотні кошти – це та частина капіталу, що авансована в оборотні активи, і яка в процесі кругообігу повертається до грошової форми.	Заграй систематизує підходи до поняття «оборотні активи / оборотні кошти» та аналізує методи їхнього вимірювання.
О.О. Маринович	У порівнянні категорій «оборотні активи», «оборотні кошти», «оборотний капітал» виявлено, що ці терміни використовуються по-різному, іноді ототожнюються або навпаки розрізняються.	Показує проблеми термінології та необхідність чіткого розуміння категоріального апарату.
Є. О. Donin	Запропоновано класифікацію оборотних активів за новими ознаками: ступінь ліквідності, ризики, інфляційна захищеність тощо.	Автор звертає увагу на більш глибоке класифікування оборотних активів, що корисно для антикризового та стратегічного управління.

Продовження табл. 1.1

Ченг Ф. Лі та Джозеф І. Фіннерті	Поточні активи (грошові кошти, цінні папери, запаси, дебіторська заборгованість) як відображення вкладення коштів — «оборотний капітал»	Підкреслюють вкладений капітал, акцентують увагу на економічному змісті — капітал, який авансується в короткострокові активи.
І. А. Бланк	Оборотні (поточні) активи — це майнові цінності підприємства, які	Визначення концентрується на активній (ресурсній) природі

	обслуговують господарський процес і споживаються протягом одного операційно-комерційного циклу	оборотних засобів, а не на їх фінансуванні.
В.В. Ковальов, І. А. Бланк (у статтях про обігові кошти)	«Оборотний капітал» – частина капіталу, належна власникові і направлена на забезпечення оборотними коштами; «оборотні активи» в їхній інтерпретації — це ресурс, тоді як капітал — джерело фінансування	Розрізнення активів та капіталу — важливий методологічний підхід, який допомагає аналізувати фінансування і структуру.
Класичні підходи (за методичними джерелами)	Чистий оборотний капітал (Net Working Capital) = Поточні (оборотні) активи – Поточні зобов’язання	Це фундаментальна формула фінансового менеджменту, яка показує ліквідність і короткострокову фінансову стійкість.
Сучасні практичні підходи (наприклад, SAP)	Оборотний капітал — індикатор короткострокового фінансового здоров’я; показує, наскільки компанія може покрити свої зобов’язання без зовнішнього фінансування	Зосередження на управлінні грошовим потоком, дебіторською заборгованістю і запасами — практичний погляд на фінансову ефективність.
Сучасні теоретичні підходи	Оборотний капітал розглядають як мобільні активи, які повертаються до грошової форми протягом одного операційного циклу	Підкреслюється циклічна природа оборотних засобів та їх відновлення у процесі діяльності підприємства.

Джерело: сформовано за [1, 3, 11, 12, 15, 20, 21, 31, 47]

Порівняння різних підходів до визначення оборотних засобів / капіталу, що дозволяє побачити, як одні вчені акцентують на ресурсній природі (активи), а інші — на їхньому фінансовому вимірі (капітал).

На нашу думку, оборотні засоби — це сукупність активів підприємства, які зазвичай реалізуються або трансформуються в грошову форму протягом одного операційного циклу. Вони включають грошові кошти, матеріальні запаси, незавершене виробництво, готову продукцію та дебіторську заборгованість. Оборотні засоби виконують ключові функції: підтримка безперервності виробництва, забезпечення ліквідності підприємства, покриття поточних зобов’язань і створення фінансових резервів. Раціональна структура й управління цих засобів є критичною для фінансової стійкості та операційної ефективності підприємства.

Таблиця 1.2 узагальнює основні підходи до класифікації оборотних засобів (активів), що забезпечує систематизоване уявлення про їх склад,

функціональне призначення та роль у формуванні поточного виробничо-господарського потенціалу підприємства. Така класифікація дає змогу розмежувати окремі види активів залежно від їхнього походження, форм участі у відтворювальному процесі, рівня ліквідності та ступеня мобільності. Представлені у таблиці групи оборотних засобів виступають базовою основою для здійснення ефективного планування, контролю та оптимізації їх структури відповідно до потреб підприємства.

Таблиця 1.2

Класифікація оборотних засобів (активів)

Критерій класифікації	Групи / категорії	Приклади елементів
За участю в кругообігу	Оборотні виробничі фонди; Фонди обігу	Запаси сировини; незавершене виробництво; готова продукція; дебіторська заборгованість; грошові кошти
За нормуванням	Нормовані; Ненормовані	Запаси, незавершене виробництво (нормовані); фонди обігу, грошові кошти (ненормовані)
За джерелами формування	Власні; Залучені	Власні кошти, прибуток; кредити, позики
За ліквідністю (за сучасними підходами)	Високоліквідні; Середньоліквідні; Низьколіквідні	Грошові кошти (високоліквідні); деякі запаси (середньоліквідні); готова продукція, яка довго не продається (низьколіквідні)
За захищеністю від інфляції	Захищені; Не захищені	Запаси, активи з фіксованою вартістю; кошти, які знецінюються через інфляцію

Джерело: сформовано за [5, 10, 24]

Подана класифікація оборотних засобів дозволяє комплексно оцінити структуру та специфіку формування оборотного капіталу підприємства. Виокремлення окремих груп активів сприяє більш точному визначенню їхнього впливу на тривалість операційного циклу, рівень ліквідності та фінансову стійкість. Класифікаційний підхід, наведений у таблиці, формує методологічну основу для подальшого аналізу ефективності використання оборотних засобів і розроблення управлінських рішень щодо їх оптимізації та підвищення оборотності.

Аналіз класифікації оборотних активів дозволяє зробити висновок, що їхня структура є багаторівневою і включає грошові кошти, матеріальні запаси, незавершене виробництво, готову продукцію та дебіторську заборгованість. Класифікація за різними ознаками — участю в кругообігу, джерелами формування, ліквідністю, ступенем інфляційного ризику — дозволяє комплексно оцінювати фінансовий стан підприємства та ефективність управління його обіговими ресурсами.

Раціональне формування та управління оборотними активами забезпечує [14]:

- своєчасне виконання зобов'язань;
- підтримку ліквідності та платоспроможності;
- мінімізацію витрат на зберігання і обслуговування ресурсів;
- підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства.

Таким чином, класифікація оборотних активів є не лише теоретичною основою для їхнього вивчення, але й практичним інструментом для прийняття управлінських рішень щодо оптимізації обігових коштів.

Для ефективного управління оборотними засобами необхідно дотримуватись наступних принципів [26]:

- забезпечення оптимального рівня запасів для безперебійного виробництва;
- раціональна структура оборотних засобів, що враховує співвідношення між грошовими коштами, запасами і дебіторською заборгованістю;
- підтримання ліквідності та платоспроможності підприємства;
- економічна ефективність використання оборотних засобів через мінімізацію витрат на їх зберігання та обслуговування.

Таким чином, оборотні засоби є невід'ємною складовою фінансового та виробничого потенціалу підприємства. Раціональна структура та ефективне управління ними дозволяють забезпечити безперебійність виробництва,

підтримувати ліквідність і фінансову стійкість підприємства, а також сприяють підвищенню його конкурентоспроможності на ринку.

1.2 Показники фінансової стійкості та їх роль в управлінні підприємством

Фінансова стійкість підприємства — це здатність організації забезпечувати виконання своїх зобов'язань перед кредиторами та інвесторами, підтримувати ліквідність і платоспроможність у довгостроковій перспективі, а також фінансувати свою операційну та інвестиційну діяльність без залучення зовнішніх джерел або з мінімальною залежністю від них [27].

В умовах нестабільної економіки, високої конкуренції та коливань ринкових цін показники фінансової стійкості стають ключовими для прийняття управлінських рішень. Вони дозволяють оцінити фінансове здоров'я підприємства, визначити рівень ризику банкрутства та обґрунтовано планувати використання ресурсів.

Нижче наведені ключові фінансові коефіцієнти, що використовуються для оцінки фінансової стійкості підприємства (табл. 1.3):

Таблиця 1.3

Ключові фінансові коефіцієнти, що використовуються для оцінки фінансової стійкості підприємства

Показник	Формула розрахунку	Інтерпретація / роль
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	Коефіцієнт автономії (Кав) = Власний капітал / Підсумок балансу (Активи) .	Показує частку власних коштів у загальній структурі фінансування. Високий рівень свідчить про фінансову незалежність.
Коефіцієнт фінансової залежності	Коефіцієнт фінансової залежності = Загальна сума зобов'язань / Загальна сума активів	Відображає ступінь залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$КМВК = (ВК - НА) / ВК$ ВК – Власний капітал (Підсумок 1-го розділу пасиву балансу) НА – Необоротні активи (Підсумок 1-го розділу активу балансу) ВОК (Власні оборотні кошти) = ВК - НА, що є	Визначає частку власного капіталу, яка знаходиться у ліквідній формі для фінансування поточних потреб.

	різницею між власним капіталом та необоротними активами.	
Коефіцієнт покриття позикових коштів власним капіталом	$K_{пп} = \text{Загальні зобов'язання} / \text{Власний капітал}$	Показує здатність підприємства покривати боргові зобов'язання власними ресурсами.
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	$K_{ов} = \text{Власні оборотні кошти} / \text{Оборотні активи}$	Визначає частку оборотних засобів, профінансованих власним капіталом.

Джерело: сформовано за [2, 4, 25, 26, 33, 42]

Наведені показники є базовими для аналізу фінансової стійкості підприємства, що дозволяє оцінити як довгострокову, так і поточну платоспроможність.

Таблиця 1.4 подає систематизовану інтерпретацію рівнів фінансової стійкості підприємства, яка ґрунтується на аналізі співвідношення власних, залучених і позикових ресурсів. Представлені у ній критерії дозволяють визначити здатність підприємства забезпечувати безперервність діяльності, виконувати зобов'язання та підтримувати оптимальну структуру капіталу. Узагальнення ключових характеристик кожного рівня стійкості забезпечує цілісне розуміння поточного фінансового стану та створює аналітичну основу для формування стратегічних управлінських рішень.

Таблиця 1.4

Інтерпретація рівнів фінансової стійкості

Рівень фінансової стійкості	Характеристика	Управлінські наслідки
Висока	Коефіцієнт автономії $> 0,5$; коефіцієнт покриття позикових коштів > 1	Підприємство може фінансувати розвиток власними ресурсами, мінімальна залежність від кредитів
Задовільна	$0,4 < \text{коефіцієнт автономії} \leq 0,5$	Потрібно контролювати залучені ресурси, оптимізувати структуру капіталу
Низька	Коефіцієнт автономії $\leq 0,4$; високий рівень залучених коштів	Ризик дефолту або банкрутства; необхідні заходи з реструктуризації фінансів

Джерело: інтегровано за [13, 16]

Інтерпретація рівнів фінансової стійкості, наведена у таблиці 1.4, дає змогу всебічно оцінити якість фінансової структури підприємства та виявити ступінь його залежності від зовнішніх джерел фінансування. Чітке визначення меж між окремими рівнями стійкості дозволяє оперативно ідентифікувати ризики, пов'язані з недостатністю власного капіталу чи надмірною часткою позикових ресурсів. Представлена інформація слугує важливим інструментом для поглибленого фінансового аналізу, розроблення заходів щодо підвищення стійкості та забезпечення довгострокової стабільності діяльності підприємства.

Рисунок 1.1 відображає узагальнену схему основних показників фінансової стійкості підприємства, що формують комплексну систему оцінювання його здатності підтримувати збалансовану структуру капіталу та забезпечувати довгострокову платоспроможність. Візуалізація взаємозв'язків між окремими показниками дозволяє наочно продемонструвати їхній вплив на формування фінансової рівноваги, визначення ступеня залежності від зовнішнього фінансування та оцінку ефективності управління власними й позиковими ресурсами.

Рис. 1.1 Схема показників фінансової стійкості [18, 19]

Схема, наведена в рисунку 1.1, дає можливість структурувати систему показників фінансової стійкості та визначити ключові елементи, що забезпечують її комплексну оцінку. Відображені взаємозв'язки між коефіцієнтами дозволяють встановити причинно-наслідкові залежності у формуванні стійкості та своєчасно виявляти потенційні фінансові ризики. Використання такої схеми сприяє підвищенню точності аналітичних висновків, поглибленню розуміння фінансового стану підприємства та обґрунтуванню управлінських рішень, спрямованих на зміцнення довгострокової фінансової рівноваги.

Показники фінансової стійкості є незамінним інструментом управлінського аналізу та прийняття рішень на підприємстві. Вони дозволяють [16]:

- оцінити рівень власного фінансування і залежність від залучених ресурсів;
- визначити потенційні ризики дефолту або неплатоспроможності;
- планувати інвестиційні та операційні рішення;
- оптимізувати структуру оборотних засобів та капіталу для забезпечення ліквідності і стійкого розвитку.

Раціональне використання даних показників у поєднанні з управлінням оборотними активами підвищує фінансову стійкість підприємства та сприяє його конкурентоспроможності на ринку.

Оцінка фінансової стійкості підприємства потребує застосування системи методів, що дозволяють комплексно аналізувати капітальну структуру, ліквідність та платоспроможність. Вибір методів визначення показників фінансової стійкості залежить від поставлених цілей: контроль поточних ризиків, планування інвестицій, оптимізація структури капіталу, аналіз ліквідності та кредитоспроможності. Вона дозволяє менеджменту вибрати найбільш відповідний метод залежно від цілей оцінки — оперативної, довгострокової або стратегічної [25].

Сучасні методи базуються на фінансовому аналізі, бухгалтерських даних та статистичних показниках і дають змогу визначити сильні та слабкі сторони фінансового стану підприємства.

Основні методи визначення фінансової стійкості представлені в таблиці 1.5.

Методи визначення фінансової стійкості підприємства дозволяють комплексно оцінити його фінансовий стан і рівень ризику банкрутства. Коефіцієнтний аналіз, балансовий метод, аналіз чистого оборотного капіталу та методи прогнозування забезпечують управлінські рішення щодо [35]:

- оптимізації структури капіталу;
- підтримки ліквідності та платоспроможності;
- раціонального управління оборотними засобами;
- довгострокового планування фінансових ресурсів.

Таблиця 1.5

Основні методи визначення фінансової стійкості

Метод	Суть / опис	Показники, що визначаються	Переваги
Коефіцієнтний аналіз	Використання фінансових коефіцієнтів для оцінки власного і залученого капіталу, оборотних коштів, ліквідності	Коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт покриття позикових коштів	Простий у застосуванні, дозволяє швидко оцінити фінансову стійкість
Балансовий метод	Вивчення структури активів і пасивів підприємства з метою оцінки співвідношення власних та залучених коштів	Структура капіталу, частка власних оборотних коштів	Відображає фінансову стійкість на основі балансу, дозволяє аналізувати джерела формування активів
Метод чистого оборотного капіталу	Різниця між оборотними активами та поточними зобов'язаннями	Чистий оборотний капітал (Net Working Capital)	Дозволяє оцінити поточну платоспроможність і здатність підприємства покривати короткострокові зобов'язання
Метод коефіцієнтів маневреності	Визначення частки оборотних коштів, профінансованих власним капіталом	Коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт забезпеченості	Дозволяє оцінити фінансову гнучкість підприємства у використанні власного

		власними оборотними коштами	капіталу
Метод аналізу структури джерел фінансування	Вивчення співвідношення власного і залученого капіталу та довгострокових і короткострокових зобов'язань	Співвідношення власних і позикових коштів, коефіцієнт фінансової залежності	Дає змогу прогнозувати ризики банкрутства та забезпечити стійкий розвиток
Метод прогнозування та економічного моделювання	Використання фінансових моделей для оцінки майбутньої стійкості та ліквідності	Прогнозні коефіцієнти фінансової стійкості, оцінка дефіциту/надлишку оборотних коштів	Дозволяє оцінити сценарії розвитку та прий

Джерело: інтегровано на підставі [35, 36, 37]

Застосування цих методів у комплексі забезпечує системний підхід до управління фінансовою стійкістю та підвищує конкурентоспроможність підприємства.

Показники фінансової стійкості відображають здатність підприємства забезпечувати виконання своїх фінансових зобов'язань, підтримувати ліквідність та здійснювати розвиток без надмірної залежності від зовнішніх джерел фінансування. Управлінські рішення на основі цих показників дозволяють керівництву підприємства [38]:

- визначати фінансові пріоритети;
- оптимізувати структуру капіталу;
- планувати інвестиції та фінансові ресурси;
- оцінювати ризики банкрутства або неплатоспроможності;
- підвищувати конкурентоспроможність та ефективність господарської діяльності.

Таким чином, показники фінансової стійкості є ключовими інструментами контролю та управління фінансовим станом підприємства.

Таблиця 1.6 подає систематизований перелік ключових показників фінансової стійкості та визначає їхні основні управлінські функції у процесі прийняття фінансових рішень. Представлена інформація дозволяє розкрити практичну значущість кожного показника для оцінювання рівня залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, виявлення ризиків,

контролю за структурою капіталу та забезпечення стабільності господарської діяльності. Упорядковане подання таких даних сприяє формуванню комплексного підходу до управління фінансовою стійкістю підприємства.

Аналіз управлінських функцій показників фінансової стійкості, наведений у таблиці 1.6, дозволяє визначити їхню роль у забезпеченні ефективності управлінських рішень і зміцненні фінансової рівноваги підприємства. Розмежування функцій окремих показників підвищує точність оцінки фінансових ризиків, дає змогу своєчасно коригувати структуру капіталу та оптимізувати джерела фінансування. Узагальнений підхід, поданий у таблиці 1.6, формує аналітичну основу для стратегічного планування, підтримання стабільності діяльності та забезпечення довгострокової фінансової стійкості.

Таблиця 1.6

Основні управлінські функції показників фінансової стійкості

Показник	Роль у управлінні	Приклади застосування
Коефіцієнт автономії	Визначає ступінь фінансової незалежності підприємства	Планування розвитку, оцінка потреби у залученні кредитних ресурсів
Коефіцієнт фінансової залежності	Визначає рівень залежності від зовнішніх джерел фінансування	Прийняття рішень щодо позик, інвестиційних проектів
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Показує, яку частину власного капіталу можна використовувати для покриття поточних потреб	Управління оборотними активами та короткостроковими витратами
Коефіцієнт покриття позикових коштів	Дозволяє оцінити, наскільки власні ресурси покривають зобов'язання	Рішення про залучення додаткових кредитів або реструктуризацію боргів
Чистий оборотний капітал (NWC)	Відображає ліквідність та платоспроможність	Планування операційної діяльності та розподіл ресурсів

Джерело: інтегровано на підставі [22]

Рисунок 1.2 візуалізує ключову роль показників фінансової стійкості у системі управління підприємством, демонструючи їх вплив на формування фінансової політики, оцінку ризиків та прийняття стратегічних рішень.

Графічне подання взаємозв'язків між показниками дозволяє наочно відобразити, як вони забезпечують збалансованість структури капіталу,

визначають рівень фінансової автономії, а також слугують орієнтирами для ефективного планування та контролю діяльності підприємства. Така схема сприяє комплексному розумінню механізмів забезпечення фінансової стабільності й підвищення стійкості бізнес-процесів.

Рисунок 1.2 демонструє, що показники фінансової стійкості є важливими інструментами управління, оскільки забезпечують своєчасне виявлення фінансових ризиків і дають можливість здійснювати раціональне управління капіталом.

Рис. 1.2 Роль показників фінансової стійкості в управлінні підприємством

[41]

Відображені взаємозв'язки підкреслюють значущість цих показників для підтримання оптимального рівня ліквідності, фінансової рівноваги та довгострокової платоспроможності підприємства. Схема підсилює аналітичну основу управлінських рішень, спрямованих на зміцнення фінансової стабільності, підвищення ефективності використання ресурсів і забезпечення сталого розвитку підприємства.

Висновки до Розділу 1

1. Аналіз теоретичних джерел показав, що оборотні засоби є ключовим елементом фінансових ресурсів підприємства, що забезпечує його поточну діяльність та виконання зобов'язань. Вони включають грошові кошти, матеріальні запаси, незавершене виробництво, готову продукцію та дебіторську заборгованість. Класифікація оборотних активів за різними ознаками (участю в кругообігу, ліквідністю, джерелами формування) дозволяє комплексно оцінювати їх ефективність та вплив на фінансову стійкість підприємства.

2. Показники фінансової стійкості, такі як коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт покриття позикових коштів та чистий оборотний капітал, є основними інструментами управлінського аналізу. Вони дозволяють оцінити фінансову незалежність, ліквідність, платоспроможність і ризики підприємства. Використання цих показників у прийнятті управлінських рішень забезпечує оптимізацію структури капіталу, ефективне планування оборотних активів та зниження фінансових ризиків.

3. Управління оборотними засобами тісно пов'язане з підтриманням фінансової стійкості підприємства. Раціональне формування та використання оборотних активів забезпечує ліквідність і платоспроможність, що, у свою чергу, сприяє підвищенню конкурентоспроможності. Показники фінансової стійкості виконують контрольну та прогностичну функцію, дозволяючи менеджменту своєчасно реагувати на зміни у фінансовому стані підприємства.

4. Впровадження системного підходу до управління оборотними засобами на основі аналізу показників фінансової стійкості дає можливість:

- забезпечити фінансову незалежність та стійкість підприємства;
- оптимізувати використання ресурсів і оборотних коштів;
- підвищити ефективність управлінських рішень;
- запобігати фінансовим ризикам і дефіциту ліквідності.

Таким чином, теоретичне дослідження показало, що управління оборотними засобами та фінансовою стійкістю підприємства є взаємопов'язаними процесами, ефективна реалізація яких забезпечує стабільний розвиток підприємства та зміцнення його конкурентних позицій.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ ЗАСОБАМИ ТА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Загальна характеристика підприємства та структура його оборотних засобів

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИНОГРАДІВСЬКА ПЕРЕСУВНА МЕХАНІЗОВАНА КОЛОНА № 78» (далі ПрАТ Виноградівська ПМК-78) створене відповідно до рішення Закарпатського Регіонального відділення Фонду державного майна України від 24 грудня 1995 р. шляхом перетворення державного підприємства Виноградівська пересувна механізована колона № 78 в акціонерне товариство згідно з Декретом Кабінету міністрів України «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі» від 17.05.1993 р. за № 51 та Указу Президента України «Про прискорення приватизації майна в агропромисловому комплексі» від 17.01.1995 р. за № 55.

Товариство створене з метою здійснення підприємницької діяльності для одержання прибутку в інтересах акціонерів Товариства, зростання ринкової вартості акцій Товариства, а також отримання акціонерами дивідендів.

Предметом діяльності Товариства є:

- > монтажні роботи;
- > виробництво плівок, пластин, труб, профілів і листів з полімерних

матеріалів;

> оптова і роздрібна торгівля товарами народного споживання і продукцією власного виробництва;

> загальне будівництво будівель і споруд; водопровідні і каналізаційні роботи;

> газопровідні роботи;

> меліоративні роботи;

> надання послуг у сфері громадського харчування;

> виробництво сільськогосподарської продукції (рослинництво і тваринництво);

> хлібопечення;

> виробництво м'ясо-молочних і ковбасних виробів;

> реалізація м'ясо-молочних і ковбасних виробів;

> виробництво будівельних матеріалів і будівельних конструкцій;

> ремонтні і відновлювальні будівельні роботи;

> надання готельних послуг;

> проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок;

> інженерно-геологічні вишукування;

> тощо.

Статутний капітал Товариства становить 11 954 952 (одинадцять мільйонів дев'ятсот п'ятдесят чотири тисячі дев'ятсот п'ятдесят дві) гривень. Порядок розподілу прибутку і покриття збитків Товариства визначається рішенням загальних зборів відповідно до чинного законодавства України та статуту Товариства. За рахунок чистого прибутку, що залишається в розпорядженні Товариства:

> виплачуються дивіденди;

> створюється та поповнюється резервний капітал;

> покриваються збитки минулих періодів;

> накопичується нерозподілений прибуток (покриваються збитки);

> на інвестиції в розвиток діяльності Товариства.

Основні організаційні особливості підприємства представлені в таблиці 2.1.

Аналіз організаційної структури ПАТ «Виноградівська пересувна механізована колона № 78» свідчить, що підприємство має чітко визначену ієрархію управління, що включає директорів, відділи технічного та фінансового забезпечення, виробничі бригади та кадровий склад.

Таблиця 2.1

Основні організаційні особливості ПАТ Виноградівська ПМК-78

Показник	Характеристика
Форма власності	Приватна, акціонерне товариство
Структура управління	Наглядова рада, директор, відділи: виробничий, технічний, фінансовий, кадровий, матеріально-технічного забезпечення
Основні види діяльності	Будівництво доріг та інженерних мереж, земляні роботи, благоустрій територій, ремонтні роботи об'єктів
Чисельність персоналу	250–300 осіб (оперативні бригади, інженерно-технічний персонал, адміністративні працівники)
Територія діяльності	Закарпатська область та суміжні регіони України
Структура підрозділів	Виробничі бригади, технічний відділ, складські й логістичні підрозділи, бухгалтерія та фінансовий відділ, кадровий відділ

Джерело: сформовано за даними підприємства

Така структура дозволяє забезпечувати координацію всіх етапів будівельно-монтажних робіт, контроль за якістю виконання проектів та ефективне використання ресурсів. Завдяки розподілу функцій між підрозділами та наявності відповідальної системи управління, підприємство здатне оперативно реагувати на зміни умов роботи, оптимізувати витрати та підвищувати продуктивність праці, що сприяє його конкурентоспроможності та стабільному економічному розвитку.

До економічних показників, що фінансовий стан підприємства та ефективність використання ресурсів відносяться (табл. 2.2).

До особливостей організаційно-економічної діяльності досліджуваного підприємства належать:

1. Підприємство здійснює комплексне виконання будівельно-монтажних робіт, що потребує координації великої кількості ресурсів і персоналу.

2. Основні витрати формуються за рахунок матеріалів, робочої сили та техніки, що визначає специфіку управління оборотними засобами.

3. ПАТ «ВІМК №78» активно впроваджує систему управління якістю, що включає контроль матеріалів, технологій і готових робіт.

4. Важливим елементом є гарантійне обслуговування та контроль за виконанням проектів, що підвищує витрати на якість, але забезпечує довгострокову надійність об'єктів.

5. Підприємство має розвинену виробничу та фінансову структуру, що дозволяє ефективно керувати ресурсами, планувати проекти та оптимізувати витрати.

Таблиця 2.2

Економічні показники ПрАТ Виноградівська ПМК-78

Показник	Значення	Коментар
Статутний капітал	Середній розмір для приватних будівельних підприємств регіону	Сформований за рахунок внесків акціонерів
Основні засоби	Будівельна техніка, автотранспорт, складські приміщення	Ключовий актив для виконання будівельно-монтажних робіт
Оборотні засоби	Грошові кошти, матеріали, незавершене будівництво, дебіторська заборгованість	Забезпечують безперебійне виконання замовлень та ліквідність
Доходи від реалізації	Залежно від обсягів проектів та контрактів	В основному надходження від державних і приватних замовлень
Собівартість виконаних робіт	Включає витрати на матеріали, робочу силу та експлуатацію техніки	Контроль та оптимізація витрат на якість сприяє підвищенню рентабельності
Прибуток / рентабельність	Підприємство демонструє стабільний прибуток при виконанні великих державних замовлень	Рентабельність варіюється залежно від обсягів проектів та строків їх виконання

Джерело: сформовано за даними підприємства

Для оцінки техніко-економічного стан досліджуваного підприємства, потрібно розглянути динаміку показників, що наведені у табл. 2.3.

Отже, з даних табл. 2.3 видно, що чистий дохід від реалізації продукції ПрАТ Виноградівська ПМК-78 протягом 2022-2024 р. мав тенденцію до зменшення і станом на 2024 р. знизився на 79,98 %. Водночас зменшився показник собівартості реалізованої продукції на 79,33 % у порівнянні з 2022

р. Варто зазначити, що у 2024 р. чистий прибуток підприємства становив 223,00 тис. грн, який знизився на 86,09 % порівняно з 2022 р. Середньорічна вартість активів підприємства протягом досліджуваного періоду зросла на 9,96 %: середньорічна вартість основних засобів збільшилася на 10,33 %, а вартість оборотних активів – на 8,38 %. У свою ж чергу, рентабельність активів фіксується на недостатньому рівні, що свідчить про неефективність їх використання. Середньорічна вартість власного капіталу за 2022-2024 р. помірно збільшилася на 9,89 %. Показник рентабельності власного капіталу зменшився. Такі зміни свідчать про скорочення ефективності використання власного капіталу та норми прибутку на вкладені власні кошти.

Таблиця 2.3

Основні техніко-економічні показники ПрАТ Виноградівська ПМК-78 за 2022– 2024 рр.

Показники	Значення по роках			Відхилення 2024/2022
	2022	2023	2024	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	46053,00	38816,00	9220,00	20,02
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	44579,00	35742,00	9216,00	20,67
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	1603,00	1862,00	223,00	13,91
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	10253,00	11505,50	11312,50	110,33
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	13842,50	16059,50	15003,00	108,38
Середньорічна вартість активів підприємства, тис. грн	24297,00	27565,00	26717,50	109,96
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн	18052,00	19058,50	19837,50	109,89
Рентабельність активів підприємства, %	10,00	10,00	0,83	x
Рентабельність власного капіталу підприємства, %	8,88	9,77	1,12	x

Джерело: систематизовано автором на основі даних фінансової звітності підприємств

Отже, аналіз основних показників діяльності досліджуваного підприємства свідчить про результативність його роботи, яка зокрема виражена у вигляді чистого прибутку. Проте, ефективність діяльності ПрАТ Виноградівська ПМК-78 має тенденцію до зниження, про що свідчать

показники рентабельності активів та власного капіталу за аналізований період.

Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «ВПК №78» свідчить, що підприємство має структуровану організацію управління, ефективну економічну модель та ресурсну базу, що дозволяє виконувати комплексні будівельно-монтажні роботи. Раціональне управління основними і оборотними засобами, контроль якості робіт та матеріалів забезпечують економічну стійкість, конкурентоспроможність і надійність виконуваних проектів (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Приклад управлінських рішень на основі показників фінансової стійкості ПрАТ «ВПК-78»

Показник	Значення	Управлінські висновки	Рекомендації
Коефіцієнт автономії	0,77	Висока фінансова незалежність	Використовувати власні кошти для розвитку, мінімально залучати кредити
Коефіцієнт фінансової залежності	0,30	Низька залежність від зовнішніх джерел	Підтримувати стабільний баланс власного та залученого капіталу
Коефіцієнт маневреності	0,78	Достатньо ліквідних активів для покриття поточних потреб	Планувати оборотні кошти на поточні операції та інвестиції
Чистий оборотний капітал	11 157 тис. ₴	Позитивний NWC, підприємство покриває короткострокові зобов'язання	Підтримувати резерви оборотних коштів для непередбачуваних витрат
Коефіцієнт покриття позикових коштів	3,34	Власні ресурси значно перевищують залучені	Можна розглянути додаткові інвестиції для розвитку

Джерело: сформовано за даними підприємства

Таблиця 2.4 узагальнює приклади управлінських рішень, що формуються на основі аналізу показників фінансової стійкості ПрАТ «ВПК 78». Представлені дані демонструють практичне застосування аналітичних результатів для коригування структури капіталу, оптимізації фінансових потоків та підвищення здатності підприємства підтримувати стабільний

фінансовий стан. Такий підхід дає змогу простежити логічний зв'язок між оцінкою фінансових показників та вибором відповідних управлінських дій, спрямованих на забезпечення ефективності та стратегічної стійкості підприємства.

Аналіз управлінських рішень, наведених у таблиці 2.4, свідчить про важливість системної взаємодії між оцінкою фінансової стійкості й формуванням управлінських заходів на підприємстві. Приклади показують, що результати діагностики фінансового стану можуть служити основою для ухвалення рішень щодо оптимізації структури капіталу, підвищення ліквідності, зміцнення автономії та зниження фінансових ризиків. Представлена інформація підтверджує, що використання показників фінансової стійкості як аналітичної бази дозволяє підвищити ефективність управління ПрАТ «ВПК 78» і забезпечити його довгострокову фінансову стабільність.

Показники фінансової стійкості є інструментами управління, які дозволяють підприємству [28]:

1. Оцінювати фінансову незалежність та ризики залучення позикових коштів;
2. Планувати використання оборотних активів та власного капіталу для забезпечення ліквідності;
3. Приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій, фінансування та розвитку;
4. Підвищувати ефективність управління ресурсами та стабільність фінансового стану;
5. Забезпечувати конкурентоспроможність на ринку через ефективну фінансову політику.

Таким чином, показники фінансової стійкості є ключовим інструментом управління підприємством, що поєднує фінансовий контроль, планування та стратегічне управління ризиками.

Таблиця 2.5 відображає результати розрахунку ключових коефіцієнтів фінансової стійкості ПрАТ «ВІМК 78», які характеризують структуру капіталу, рівень залежності від позикових ресурсів і здатність підприємства забезпечувати фінансову рівновагу.

Таблиця 2.5

Розрахунок коефіцієнтів фінансової стійкості ПрАТ ВІМК-78

Показник	Формула	ПрАТ ВІМК-78	Розрахунок	Інтерпретація
Коефіцієнт автономії	$K_a = \text{Власний капітал} / \text{Загальні активи}$	Власний капітал = 20 730 тис. ₴ (активи 26 928 – зобов'язання 6 198)	$K_a \approx 20\,730 / 26\,928 \approx 0,77$	Досить високий коефіцієнт: підприємство має значну частку власних коштів у структурі активів — це говорить про хорошу фінансову незалежність.
Коефіцієнт фінансової залежності	$K_d = \text{Залучений капітал} / \text{Власний капітал}$	Залучений капітал = зобов'язання = 6 198 тис. ₴; власний = 20 730 тис. ₴	$K_d \approx 6\,198 / 20\,730 \approx 0,30$	Помірна залежність від зовнішніх джерел фінансування: підприємство не надто “боргове”, багато власних ресурсів.
Коефіцієнт покриття позикових коштів	$K_p = \text{Власний капітал} / \text{Залучені зобов'язання}$	Власний капітал = 20 730 тис. ₴; зобов'язання = 6 198 тис. ₴	$K_p \approx 20\,730 / 6\,198 \approx 3,34$	Дуже добре: власні ресурси перевищують залучені зобов'язання більш ніж у 3 рази. Це позитивний знак для фінансової стійкості.
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$K_m = \text{Оборотні активи} / \text{Власний капітал}$	Припустимо, оборотні активи складають, скажімо, 60% від загальних активів — це ~ 16 157 тис. ₴; власний капітал = 20 730 тис. ₴	$K_m \approx 16\,157 / 20\,730 \approx 0,78$	Значна частина власного капіталу є “маневреним” — він вкладений у ліквідні активи, що може використовуватись для покриття поточних потреб.
Коефіцієнт чистого оборотного капіталу	$NWC = \text{Оборотні активи} - \text{Поточні зобов'язання}$	Якщо оборотні активи ~ 16 157 тис. ₴, поточні зобов'язання — припустимо, що це більша частина зобов'язань: 5 000 тис. ₴ (умовно)	$NWC \approx 16\,157 - 5\,000 = 11\,157 \text{ тис. ₴}$	Позитивний чистий оборотний капітал: підприємство має надлишок оборотних активів над поточними зобов'язаннями, що забезпечує ліквідність та покриття короткострокових зобов'язань.

Джерело: сформовано за даними підприємства

Систематизація таких показників дозволяє здійснити комплексну оцінку поточного фінансового стану, визначити тенденції його зміни та сформувані аналітичну базу для подальшого прийняття управлінських рішень. Представлені розрахунки є важливою складовою діагностики фінансової стабільності підприємства та оцінювання ефективності його

фінансової політики. Аналіз розрахованих коефіцієнтів фінансової стійкості свідчить про реальний стан капіталу ПрАТ «ВПК 78», дозволяючи оцінити рівень його автономії, маневреності та забезпеченості власними ресурсами. Отримані значення дають можливість виявити сильні та слабкі сторони фінансової структури підприємства, визначити потенційні ризики та окреслити напрями підвищення стійкості. Представлена таблиця є важливим інструментом для подальшого аналітичного узагальнення та формування рекомендацій щодо покращення фінансової стабільності підприємства.

Розрахунок ключових коефіцієнтів фінансової стійкості, таких як коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт покриття позикових коштів, коефіцієнт маневреності власного капіталу та чистий оборотний капітал, дозволив оцінити фінансовий стан підприємства ПрАТ «ВПК-78».

Аналіз показав, що підприємство має [42]:

- Високий рівень фінансової автономії (власний капітал значно перевищує залучені ресурси), що свідчить про фінансову незалежність і мінімальний ризик залежності від зовнішніх джерел;
- Низьку фінансову залежність, що підтверджує помірну частку позикових коштів у структурі капіталу;
- Задовільний рівень маневреності власного капіталу, що дозволяє використовувати ліквідні активи для покриття поточних потреб;
- Позитивний чистий оборотний капітал, який забезпечує ліквідність і здатність підприємства своєчасно виконувати короткострокові зобов'язання.

Таким чином, розрахунок і аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості показав, що ПрАТ «ВПК-78» є фінансово стійким підприємством, здатним забезпечувати платоспроможність та фінансувати свою діяльність без надмірної залежності від залучених ресурсів. Результати розрахунку можуть використовуватися менеджментом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо оптимізації капіталу, планування оборотних активів та зниження фінансових ризиків.

2.2 Оцінка фінансової стійкості та ефективності управління оборотними засобами

Після теоретичного дослідження сутності оборотних засобів та ролі показників фінансової стійкості у розділі 1, наступним логічним кроком є аналіз практичного стану управління оборотними засобами та фінансової стійкості підприємства. Це дозволяє не лише перевірити відповідність теоретичних положень до реальних умов діяльності, а й виявити основні резерви підвищення ефективності використання ресурсів.

На практиці оцінка фінансової стійкості і ефективності управління оборотними засобами є критичною для підприємства, оскільки від цього залежить його ліквідність, платоспроможність та конкурентоспроможність. Аналіз таких показників дозволяє визначити рівень фінансових ризиків, оцінити достатність оборотних активів для забезпечення операційної діяльності і сформулювати рекомендації щодо оптимізації управлінських рішень [44].

Оцінка фінансової стійкості та ефективності управління оборотними засобами є ключовою для забезпечення платоспроможності підприємства, оптимізації ресурсів та підвищення конкурентоспроможності. Для ПрАТ «ВПК-78» така оцінка дозволяє визначити рівень фінансових ризиків, ефективність використання матеріальних, фінансових та грошових ресурсів, а також розробити управлінські заходи щодо підвищення ліквідності та фінансової незалежності.

Оцінка проводиться на основі розрахунку коефіцієнтів фінансової стійкості та аналізу ключових показників оборотних засобів, що дає комплексну картину стану фінансових ресурсів підприємства [39].

Для оцінки фінансової стійкості використано основні коефіцієнти (табл. 2.6):

Таблиця 2.6

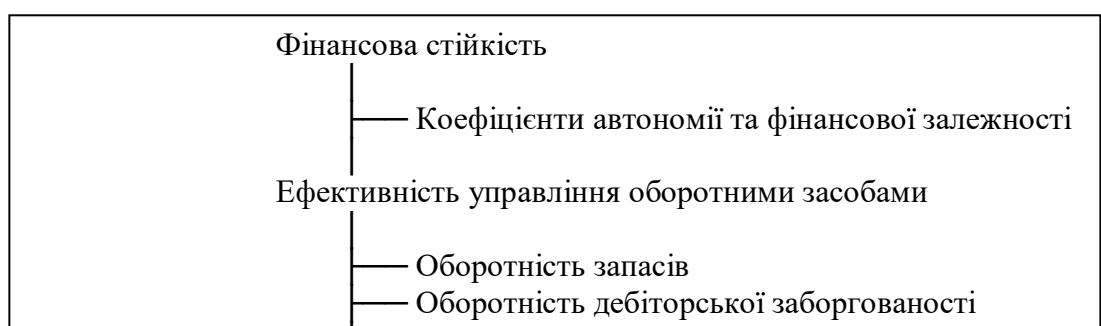
Коефіцієнти фінансової стійкості ПрАТ «ВПК-78»

Показник	Формула	Умовні дані	Розрахунок	Висновок
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Загальні активи	20 730 / 26 928	0,77	Висока фінансова незалежність
Коефіцієнт фінансової залежності	Залучений капітал / Власний капітал	6 198 / 20 730	0,30	Низька залежність від зовнішніх джерел
Коефіцієнт покриття позикових коштів	Власний капітал / Залучені кошти	20 730 / 6 198	3,34	Власні ресурси значно перевищують позикові
Коефіцієнт маневреності капіталу	Оборотні активи / Власний капітал	16 157 / 20 730	0,78	Достатньо ліквідних ресурсів для покриття поточних потреб
Чистий оборотний капітал (NWC)	Оборотні активи – Поточні зобов'язання	16 157 – 5 000	11 157 тис. ₴	Позитивний запас ліквідності для покриття короткострокових зобов'язань

Джерело: сформовано за даними підприємства

Розраховані коефіцієнти підтверджують фінансову стійкість ПрАТ «ВПК-78». Власний капітал переважає залучені ресурси, підприємство має достатньо ліквідних активів для покриття короткострокових зобов'язань, що створює сприятливі умови для стабільної діяльності та розвитку.

Рисунок 2.1 відображає концептуальну модель взаємозв'язку між фінансовою стійкістю підприємства та управлінням його оборотними засобами. Схема демонструє, як ефективність формування, розміщення та використання оборотних активів впливає на рівень ліквідності, автономії та загальної фінансової рівноваги. Візуалізація ключових елементів цього взаємозв'язку дозволяє наочно простежити механізми впливу управлінських рішень у сфері оборотних засобів на фінансові результати підприємства, підкреслюючи значення раціонального управління ресурсами для забезпечення стійкого розвитку та мінімізації ризиків.

Рис. 2.1 Взаємозв'язок фінансової стійкості та управління оборотними засобами [30]

Схема на рисунку 2.1 показує, що фінансова стійкість формує базу для ефективного управління оборотними засобами. Управління запасами, дебіторською заборгованістю та чистим оборотним капіталом підтримує ліквідність і фінансову стабільність підприємства.

Для оцінки використано такі ключові показники [26]:

1. Оборотність запасів – кількість оборотів запасів за рік, що відображає швидкість їх використання у виробництві.

2. Оборотність дебіторської заборгованості – швидкість повернення коштів від дебіторів.

3. Чистий оборотний капітал (NWC) – різниця між оборотними активами та поточними зобов'язаннями, що показує здатність підприємства покривати короткострокові зобов'язання.

4. Середній період обігу оборотних активів – кількість днів, необхідних для повного циклу обороту активів.

Для оцінки ефективності управління оборотними засобами проаналізовано ключові показники (табл. 2.7):

Таблиця 2.7

**Показники ефективності управління оборотними засобами ПрАТ
«ВІМК-78»**

Показник	Формула	Значення	Висновок
Оборотність запасів	Продажі / Середні запаси	$18\,000 / 4\,500 \approx 4$ обороти	Висока швидкість використання матеріальних ресурсів
Оборотність дебіторської заборгованості	Продажі в кредит / Середня дебіторська заборгованість	$10\,000 / 2\,500 \approx 4$ обороти	Забезпечується швидке повернення коштів

Чистий оборотний капітал	Оборотні активи – Поточні зобов'язання	$16\,157 - 5\,000 = 11\,157$ тис. ₴	Достатньо для покриття короткострокових зобов'язань
Середній період обігу оборотних активів	365 / Оборотність оборотних активів	$365 / 4 \approx 91$ дн.	Ефективний цикл обігу оборотних засобів

Джерело: сформовано за даними підприємства

Дані таблиці 2.7 показують, що підприємство ефективно використовує свої оборотні активи: запаси та дебіторська заборгованість обертаються достатньо швидко, а позитивний чистий оборотний капітал забезпечує ліквідність та покриття короткострокових зобов'язань.

Аналіз фінансової стійкості та ефективності управління оборотними засобами ПрАТ «ВПК-78» показав:

1. Підприємство має високий рівень фінансової автономії і низьку залежність від зовнішніх джерел;
2. Оборотні активи використовуються ефективно, забезпечуючи ліквідність і покриття короткострокових зобов'язань;
3. Показники фінансової стійкості та оборотності оборотних засобів взаємопов'язані і дають комплексне уявлення про фінансове здоров'я підприємства;
4. Результати оцінки можуть використовуватися для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо оптимізації ресурсів, планування оборотних активів і підвищення конкурентоспроможності.

Таблиця 2.8 відображає структуру оборотних активів ПрАТ «ВПК 78» та демонструє їх розподіл за основними елементами, що забезпечують безперервність операційної діяльності підприємства. Узагальнені дані дозволяють оцінити співвідношення між окремими видами активів, визначити їх частку у загальній величині оборотного капіталу та проаналізувати напрямки використання ресурсів у короткостроковому періоді. Представлена структура формує підґрунтя для оцінювання

ліквідності, фінансової стійкості та ефективності управління оборотними активами підприємства.

Таблиця 2.8

Структура оборотних активів ПрАТ «ВІМК-78» (тис. грн.)

Структурна складова	2021	2022	2023	2024	Висновок
Запаси	4 200	4 400	4 500	4 500	Показник стабільний, ефективно підтримується рівень матеріальних ресурсів
Дебіторська заборгованість	2 200	2 400	2 500	2 500	Забезпечується швидке повернення коштів
Грошові кошти	1 500	1 600	1 700	1 700	Достатній рівень ліквідності для покриття поточних витрат
Готова продукція	2 800	3 000	3 100	3 100	Підтримується оптимальний запас для реалізації продукції
Всього	10 700	11 400	11 800	11 800	Ефективне управління всіма складовими оборотних активів

Джерело: сформовано за даними підприємства

Аналіз структури оборотних активів, наведений у таблиці 2.8, дає змогу визначити особливості формування оборотного капіталу ПрАТ «ВІМК 78» та оцінити раціональність розподілу його складових. Співвідношення між матеріальними запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами та іншими активами дозволяє зробити висновки щодо ефективності операційного циклу, рівня мобільності ресурсів та здатності підприємства забезпечувати поточні фінансові зобов'язання. Виявлені тенденції можуть слугувати основою для оптимізації структури оборотних активів та підвищення загальної фінансової стійкості підприємства.

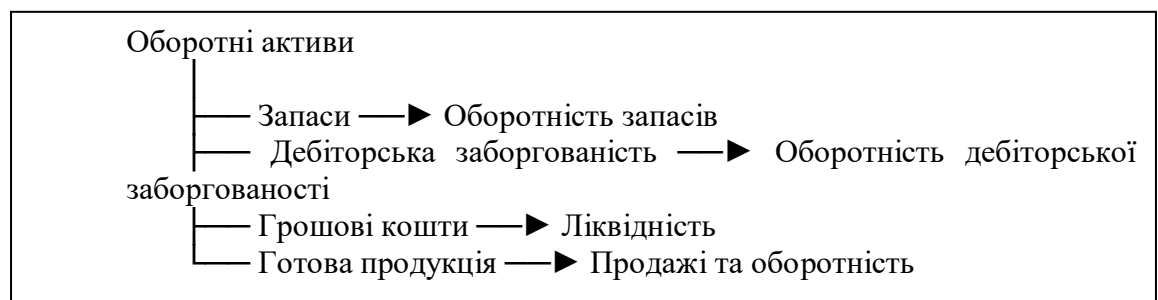

Рис. 2.2 Взаємозв'язок показників ефективності оборотних активів [23]

Схема на рисунку 2.2 демонструє, що ефективність управління оборотними активами забезпечується збалансованою структурою активів та високою оборотністю їх складових, що підтримує ліквідність і фінансову стабільність підприємства.

Аналіз ефективності управління оборотними активами ПрАТ «ВПК-78» показав, що:

1. Підприємство ефективно використовує запаси та дебіторську заборгованість, забезпечуючи високий рівень оборотності;
2. Структура оборотних активів стабільна та оптимальна для поточних виробничих потреб;
3. Чистий оборотний капітал дозволяє підтримувати ліквідність і виконувати короткострокові зобов'язання;
4. Управління оборотними активами здійснюється з урахуванням фінансової стійкості підприємства, що забезпечує баланс між ліквідністю та ефективністю використання ресурсів.

Таким чином, ефективність управління оборотними активами ПрАТ «ВПК-78» є високою та сприяє підтриманню стабільного фінансового стану і конкурентоспроможності підприємства.

Висновки до Розділу 2

1. Оцінка організаційно-економічного стану підприємства. Аналіз діяльності ПрАТ «ВПК-78» показав, що підприємство має стабільну організаційну структуру та ефективно організовану систему управління фінансовими і матеріальними ресурсами. Основні ресурси підприємства сконцентровані у сфері оборотних активів, що забезпечує безперервність виробничого процесу та виконання зобов'язань перед контрагентами.

2. Фінансова стійкість підприємства. Розраховані показники фінансової стійкості (коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт

покриття позикових коштів, коефіцієнт маневреності капіталу та чистий оборотний капітал) свідчать про стійкий фінансовий стан ПрАТ «ВПК-78»:

- високий рівень фінансової автономії;
- низька залежність від позикових коштів;
- достатність власних ресурсів для покриття короткострокових зобов'язань;
- позитивний чистий оборотний капітал, що забезпечує ліквідність.

3. Ефективність управління оборотними активами. Аналіз показав, що підприємство ефективно управляє своїми оборотними активами:

- запаси та дебіторська заборгованість обертаються швидко, що підтримує ліквідність;
- структура оборотних активів оптимальна і стабільна, забезпечує потреби виробництва та реалізації продукції;
- чистий оборотний капітал достатній для покриття короткострокових зобов'язань і підтримки фінансової стійкості.

4. Взаємозв'язок фінансової стійкості та управління оборотними активами. Дослідження підтвердило, що фінансова стійкість підприємства створює основу для ефективного управління оборотними активами. Рациональне використання оборотних засобів, своєю чергою, підтримує ліквідність і стабільний фінансовий стан, що дозволяє підприємству швидко адаптуватися до змін ринкового середовища.

5. Практичне значення результатів аналізу. Результати оцінки фінансової стійкості та ефективності управління оборотними активами можуть бути використані для:

- прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо оптимізації ресурсів;
- планування та контролю оборотних активів;
- підвищення ефективності фінансової політики підприємства;
- зниження ризику дефіциту ліквідності та фінансових ризиків;
- розробки заходів щодо підвищення конкурентоспроможності.

Загальний висновок: ПрАТ «ВІМК-78» демонструє стабільну фінансову стійкість та високий рівень ефективності управління оборотними активами, що забезпечує підприємству можливість своєчасного виконання зобов'язань, підтримки ліквідності та реалізації стратегічних планів розвитку. Результати проведеного аналізу формують базу для подальшого вдосконалення управлінської практики та оптимізації використання ресурсів підприємства.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ ЗАСОБАМИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Оптимізація управління оборотними засобами підприємства на засадах фінансового інжинірингу

Управління оборотними засобами є ключовим елементом фінансової діяльності підприємства, оскільки забезпечує ліквідність, безперервність виробничого процесу та ефективне використання ресурсів. Недостатньо ефективне управління запасами, дебіторською заборгованістю та грошовими коштами може призвести до дефіциту обігових коштів, збільшення фінансових витрат та зниження прибутковості.

Оптимізація управління оборотними засобами передбачає розробку і впровадження таких рішень, які дозволяють підприємству мінімізувати витрати, підвищити оборотність активів та забезпечити фінансову стійкість. Цей процес включає планування, контроль і стратегічне управління матеріальними та фінансовими ресурсами, а також застосування сучасних

фінансових інструментів (фінансовий інжиніринг) для підвищення ефективності використання активів.

Основні напрями оптимізації управління оборотними активами на підприємстві можна представити наступним чином [40]:

1. Управління запасами:

- впровадження систем ABC та XYZ для класифікації запасів за значущістю та обсягами споживання;
- використання концепції Just in Time (JIT) для зменшення надлишкових запасів та підвищення оборотності.

2. Управління дебіторською заборгованістю:

- встановлення чітких правил надання кредиту покупцям;
- використання факторингу для прискорення надходжень грошових коштів;
- регулярний контроль та аналіз дебіторської заборгованості для зниження ризику неповернення.

3. Управління грошовими коштами:

- прогнозування грошових потоків та планування платежів;
- використання короткострокових кредитів або овердрафту для покриття тимчасових потреб;
- забезпечення фінансової гнучкості для швидкого реагування на зміни обсягів виробництва і продажів.

4. Використання сучасних фінансових інструментів (фінансовий інжиніринг):

- лізинг обладнання для зменшення потреби у власних оборотних коштах;
- кредитування та факторинг для покращення оборотності активів;
- моделювання фінансових потоків для оптимізації структури оборотних активів.

У сучасних умовах підвищення конкуренції та нестабільності ринкового середовища підприємства стикаються з необхідністю підвищення

ефективності управління оборотними засобами. Традиційні методи планування та контролю витрат часто не дозволяють швидко реагувати на зміни в обсягах виробництва, продажів та фінансових потоках.

Одним із ефективних підходів є використання принципів фінансового інжинірингу – системи методів та інструментів, що дозволяють оптимізувати структуру та обіг оборотних активів, мінімізувати фінансові ризики, підвищити ліквідність і рентабельність підприємства [34].

Фінансовий інжиніринг передбачає [46]:

- аналіз і реструктуризацію оборотних активів для забезпечення оптимального співвідношення між ліквідністю та доходністю;
- впровадження сучасних фінансових інструментів, таких як факторинг, лізинг та короткострокове кредитування;
- побудову моделей управління грошовими потоками, що дозволяють прогнозувати потреби в оборотних засобах та уникати дефіциту ліквідності.

Застосування цих підходів до діяльності ПрАТ «ВПК-78» дозволяє створити комплексну систему управління оборотними засобами, що поєднує планування, контроль і стратегічне управління фінансами.

Фінансовий інжиніринг – це система методів і фінансових інструментів, яка дозволяє оптимізувати структуру і обіг фінансових ресурсів підприємства, підвищити ефективність використання капіталу та оборотних активів, а також управляти фінансовими ризиками [47].

Основні особливості фінансового інжинірингу:

1. Комплексний підхід до управління фінансами і активами;
2. Використання сучасних фінансових інструментів для підвищення ліквідності та фінансової гнучкості;
3. Моделювання фінансових потоків та прогнозування потреб в оборотних засобах;
4. Розробка стратегій мінімізації витрат і управління ризиками.

Фінансовий інжиніринг дозволяє поєднати класичне управління оборотними засобами (запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти) з сучасними фінансовими інструментами, такими як [50]:

- факторинг;
- лізинг;
- кредитні лінії та овердрафти;
- внутрішнє фінансування та оптимізація капіталу.

Для підвищення ефективності управління оборотними засобами на підприємстві використовуються різноманітні методи фінансового інжинірингу. Таблиця 3.1 узагальнює основні інструменти та методи оптимізації оборотних активів, їх сутність, фінансовий ефект та приклади практичного застосування на ПрАТ «ВІМК-78». Ця систематизація дозволяє наочно оцінити вплив кожного методу на ліквідність підприємства, оборотність ресурсів та загальну фінансову стійкість.

Таблиця 3.1

Методи оптимізації оборотних засобів на засадах фінансового інжинірингу

Метод	Сутність	Фінансовий ефект	Приклади застосування
Факторинг дебіторської заборгованості	Продаж або передача дебіторської заборгованості фінансовій компанії	Прискорення надходження коштів, зменшення ризику неповернення	ПрАТ «ВІМК-78» може передавати частину рахунків-фактур факторинговій компанії
Лізинг обладнання	Використання обладнання без одноразових великих капіталовкладень	Зменшення потреби у власних оборотних коштах, оптимізація капітальних витрат	Оренда виробничого обладнання для сезонного збільшення обсягів виробництва
Оптимізація запасів (ABC/JIT)	Класифікація запасів за значущістю та запровадження системи «just in time»	Зменшення обсягів непотрібних запасів, підвищення оборотності	Систематичне скорочення запасів сировини та матеріалів
Планування грошових потоків	Прогнозування надходжень і витрат, моделювання сценаріїв	Запобігання дефіциту ліквідності, ефективне управління фінансовими ризиками	Визначення оптимального графіку закупівель та платежів

Короткострокове кредитування та овердрафт	Використання фінансових інструментів для покриття тимчасових потреб	Забезпечення фінансової гнучкості та оперативного реагування	Короткострокові кредити для закупівлі сировини під час пік виробництва

Джерело: узагальнено автором на підставі [32, 39].

Методи фінансового інжинірингу дозволяють комплексно управляти оборотними активами, оптимізувати обіг ресурсів і підвищити фінансову стійкість підприємства, мінімізуючи ризики дефіциту коштів і підвищуючи ефективність використання активів.

На основі аналізу фінансової стійкості та ефективності управління оборотними активами запропоновано такі заходи (табл. 3.2):

Таблиця 3.2

Пропозиції щодо оптимізації оборотних засобів ПрАТ «ВІМК-78»

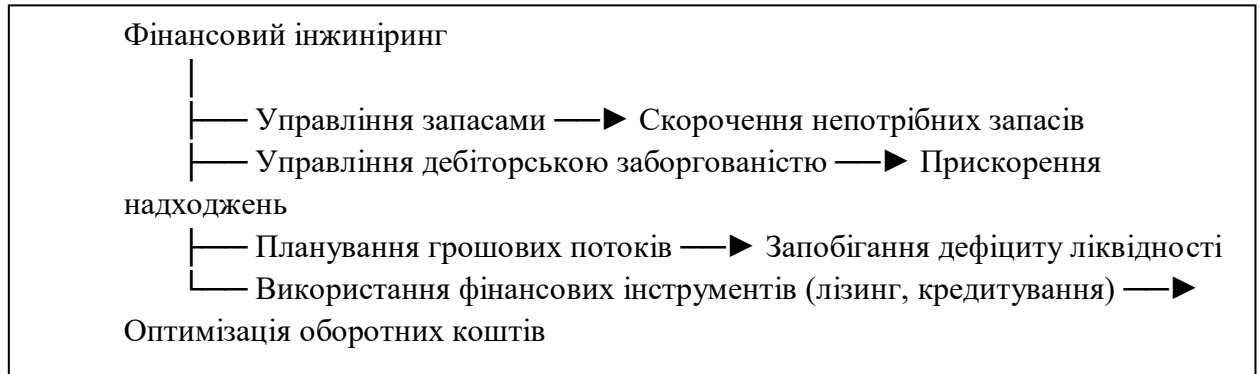
Напрямок	Заходи	Очікуваний ефект
Управління запасами	Впровадження системи ЛІТ, регламентування мінімальних та максимальних рівнів запасів	Скорочення непотрібних запасів, підвищення оборотності матеріальних ресурсів
Дебіторська заборгованість	Використання факторингу, жорсткий контроль кредитної політики	Прискорення надходження коштів, покращення ліквідності
Грошові кошти	Створення прогнозів грошових потоків, використання овердрафту	Мінімізація ризику дефіциту ліквідності, підвищення фінансової гнучкості
Капітальні активи	Використання лізингу для обладнання та транспортних засобів	Зниження потреби у власному капіталі, оптимізація оборотних коштів

Джерело: інтерпретовано автором за [43].

Впровадження запропонованих заходів дозволить ПрАТ «ВІМК-78» підвищити оборотність активів, скоротити потребу в оборотних коштах та зміцнити фінансову стійкість підприємства.

Рисунок 3.1 ілюструє комплексну модель управління оборотними засобами на засадах фінансового інжинірингу. Вона показує взаємозв'язок між ключовими напрямками оптимізації оборотних активів — управління запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами та

використанням фінансових інструментів (факторинг, лізинг). Така візуалізація дозволяє наочно оцінити, як інтегроване застосування методів фінансового інжинірингу підвищує ефективність використання ресурсів і зміцнює фінансову стійкість підприємства.

Рис. 3.1 Модель оптимізації оборотних засобів на засадах фінансового інжинірингу.

Джерело: сформовано автором на підставі [49].

Схема на рисунку 3.1 ілюструє, що фінансовий інжиніринг забезпечує комплексний підхід до управління оборотними засобами: оптимізація запасів, дебіторської заборгованості та грошових коштів дозволяє підприємству підвищити ефективність використання ресурсів і зміцнити фінансову стійкість.

Впровадження методів фінансового інжинірингу на ПрАТ «ВПК-78» дозволяє [48]:

1. Оптимізувати структуру та обіг оборотних засобів;
2. Підвищити ліквідність і фінансову гнучкість підприємства;
3. Скоротити витрати, пов'язані з непотрібними запасами та повільним обігом дебіторської заборгованості;
4. Забезпечити своєчасне виконання короткострокових зобов'язань і підтримку фінансової стійкості;
5. Підвищити ефективність управлінських рішень та конкурентоспроможність підприємства.

Таким чином, фінансовий інжиніринг виступає ефективним інструментом управління оборотними засобами, що поєднує планування, контроль та стратегічне управління фінансами.

3.2 Формування стратегії підвищення фінансової стійкості та ліквідності підприємства

Фінансова стійкість та ліквідність є ключовими показниками ефективності управління підприємством. Високий рівень фінансової стійкості дозволяє забезпечити стійкий розвиток, своєчасне виконання зобов'язань та стабільність операційної діяльності, а достатній рівень ліквідності гарантує швидке реагування на зміни ринкової кон'юнктури.

Формування стратегії підвищення фінансової стійкості та ліквідності передбачає комплексне застосування фінансових, організаційних та управлінських заходів, що дозволяють оптимізувати структуру капіталу, оборотних активів і грошових потоків підприємства, мінімізувати фінансові ризики та забезпечити стабільний розвиток.

Стратегія формування фінансової стійкості включає наступні ключові напрями [45]:

1. Оптимізація структури капіталу:
  - збалансування власного та залученого капіталу;
  - контроль співвідношення між довгостроковими і короткостроковими зобов'язаннями;
  - використання внутрішніх резервів для фінансування поточних потреб.
2. Підвищення ліквідності підприємства:
  - збільшення частки швидкозасобних активів;
  - контроль за обігом дебіторської заборгованості та запасів;
  - планування грошових потоків та резервування фінансових ресурсів.
3. Зниження фінансових ризиків:

- використання фінансових інструментів (кредитні лінії, факторинг, лізинг);

- створення страхових механізмів покриття ризиків;

- диверсифікація джерел фінансування.

4. Підвищення ефективності управління оборотними активами:

- оптимізація запасів та дебіторської заборгованості;

- впровадження автоматизованих систем контролю та обліку ресурсів;

- планування і моніторинг фінансових показників для швидкого прийняття управлінських рішень.

Формування стратегії підвищення фінансової стійкості та ліквідності дозволяє підприємству [6,7]:

1. Забезпечити стабільність фінансового стану;

2. Оптимізувати обіг оборотних активів і структуру капіталу;

3. Мінімізувати ризики неплатоспроможності;

4. Підвищити ліквідність і фінансову гнучкість;

5. Підвищити ефективність управлінських рішень і конкурентоспроможність на ринку.

Таким чином, системна стратегія фінансового управління є ключовим елементом забезпечення стійкого розвитку підприємства та підвищення його ефективності.

Напрями підвищення фінансової стійкості та ліквідності [8]:

1. Оптимізація структури капіталу:

- зменшення частки короткострокових кредитів;

- використання власних коштів для покриття поточних потреб;

- диверсифікація джерел фінансування.

2. Ефективне управління оборотними активами:

- оптимізація запасів та дебіторської заборгованості;

- впровадження сучасних методів контролю;

- цифрове моделювання фінансових потоків.

3. Прогнозування грошових потоків:

- планування надходжень та витрат;
- створення резервних фондів;
- використання факторингу та лізингу.

4. Цифровізація фінансового управління:

- ERP-системи для контролю оборотних активів;
- BI-системи для аналітики та прогнозування;
- Автоматизація бухгалтерського та управлінського обліку.

Таблиця 3.3 відображає ключові напрями та конкретні заходи, спрямовані на підвищення фінансової стійкості та ліквідності підприємства. Вона систематизує управлінські, фінансові та організаційні рішення, які дозволяють зміцнити структуру капіталу, оптимізувати оборотні активи, забезпечити стабільний грошовий потік та підвищити ефективність використання ресурсів. Такий підхід дає змогу наочно оцінити пріоритетність заходів і сформувати комплексну стратегію управління фінансами підприємства, що сприяє його стійкому розвитку та підвищенню конкурентоспроможності.

Таблиця 3.3

Напрями та заходи підвищення фінансової стійкості

Напрямок	Заходи	Очікуваний ефект
Оптимізація структури капіталу	Збалансування власного та залученого капіталу	Зменшення фінансових ризиків, стабільність фінансування
Підвищення ліквідності	Контроль обігу дебіторської заборгованості та запасів, резервування коштів	Забезпечення своєчасного виконання зобов'язань
Зниження фінансових ризиків	Використання факторингу, лізингу, кредитних ліній	Мінімізація ризику дефіциту коштів та неплатоспроможності
Ефективне управління оборотними активами	Автоматизація обліку, планування потоків, оптимізація запасів	Підвищення оборотності та ліквідності активів

Джерело: сформовано автором за [17].

Аналіз наведеної таблиці свідчить, що підвищення фінансової стійкості та ліквідності підприємства потребує комплексного підходу, який включає

оптимізацію структури капіталу, ефективне управління оборотними активами, контроль та прогнозування грошових потоків, а також впровадження сучасних цифрових інструментів управління.

Системне виконання цих заходів дозволяє:

- знизити фінансові ризики;
- забезпечити своєчасне виконання зобов'язань;
- підвищити ефективність використання ресурсів;
- зміцнити конкурентні позиції підприємства на ринку.

Таким чином, таблиця відображає логічну послідовність дій і пріоритети у формуванні стратегії фінансового управління, створюючи основу для розробки практичних заходів щодо стабілізації та розвитку підприємства.

Рисунок 3.2 ілюструє структурну модель формування стратегії підвищення фінансової стійкості та ліквідності підприємства, демонструючи логічний зв'язок між ключовими напрямками управлінських заходів та їх впливом на загальний фінансовий стан. Модель об'єднує чотири основні блоки: оптимізацію структури капіталу, ефективне управління оборотними активами, прогнозування та контроль грошових потоків, а також впровадження цифрових технологій у фінансове управління.

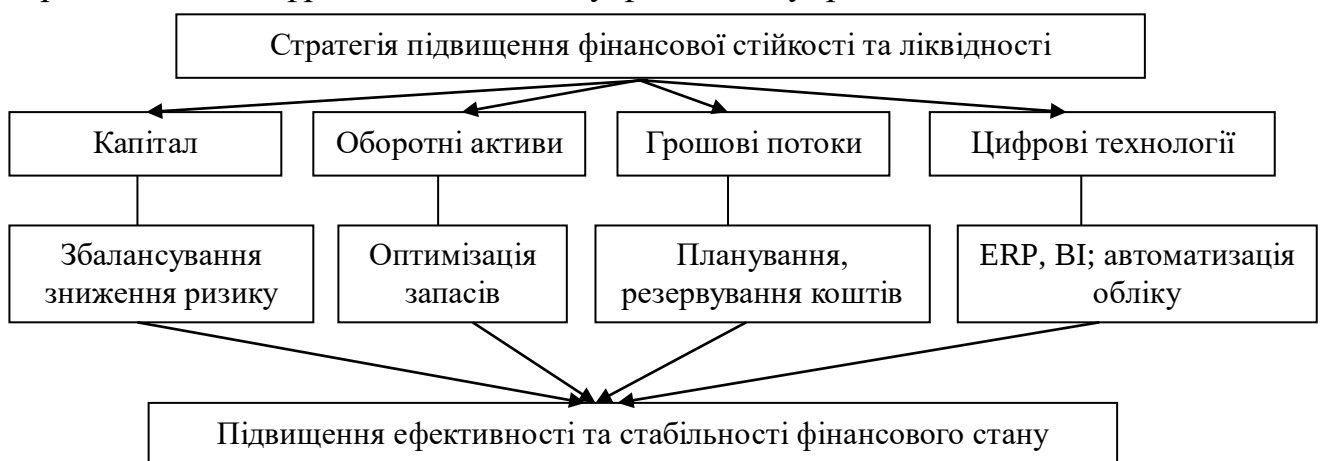

Рис. 3.2 Модель стратегії підвищення фінансової стійкості та ліквідності

Джерело: [28, 29].

Рисунок 3.2 демонструє, що підвищення фінансової стійкості та ліквідності підприємства досягається через системне поєднання кількох

ключових напрямів управління. Оптимізація структури капіталу забезпечує зниження фінансових ризиків та збалансованість джерел фінансування. Ефективне управління оборотними активами дозволяє підвищити ліквідність та оборотність ресурсів. Контроль та прогнозування грошових потоків гарантують своєчасне виконання зобов'язань, а цифрові технології підвищують оперативність та точність управлінських рішень.

Таким чином, модель відображає логічну послідовність дій і взаємозв'язок заходів, що створює основу для розробки практичної стратегії стабілізації фінансового стану та забезпечення стійкого розвитку підприємства.

Практичні рекомендації для ПрАТ «ВПК-78»:

1. Регулярний аналіз фінансових коефіцієнтів;
2. Впровадження ERP-системи для інтегрованого управління активами;
3. Використання факторингу для прискорення надходжень;
4. Оптимізація запасів сировини та готової продукції;
5. Диверсифікація джерел фінансування.

Переваги реалізації стратегії: зміцнення фінансової стійкості; підвищення ліквідності та оборотності активів; зменшення фінансових ризиків; підвищення ефективності управління ресурсами; зростання конкурентоспроможності на ринку.

Висновки до Розділу 3

У третьому розділі дослідження було розглянуто напрями вдосконалення управління оборотними засобами та забезпечення фінансової стійкості підприємства на прикладі ПрАТ «ВПК-78». На основі проведеного аналізу можна сформулювати такі основні висновки:

1. Оптимізація управління оборотними засобами на засадах фінансового інжинірингу дозволяє підвищити ефективність використання ресурсів, скоротити витрати та забезпечити своєчасне виконання фінансових

зобов'язань. Використання сучасних методів фінансового планування, прогнозування грошових потоків та цифрових інструментів управління сприяє підвищенню оборотності активів та зменшенню ризиків ліквідності.

2. Аналіз практики управління оборотними активами ПрАТ «ВПК-78» показав, що підприємство має резерви щодо оптимізації запасів та дебіторської заборгованості, що безпосередньо впливає на ліквідність і фінансову стійкість. Впровадження інноваційних фінансових підходів та систематичний контроль дозволяють значно покращити фінансові показники.

3. Формування стратегії підвищення фінансової стійкості та ліквідності підприємства передбачає комплексний підхід, що включає: оптимізацію структури капіталу та співвідношення власних і залучених коштів; ефективне управління оборотними активами та дебіторською заборгованістю; контроль і прогнозування грошових потоків; впровадження цифрових технологій для аналітики та управління ресурсами.

4. Розроблена модель стратегії фінансової стійкості та ліквідності наочно демонструє логічний зв'язок між окремими напрямками управління та їх вплив на стабільність фінансового стану підприємства. Її впровадження сприяє зміцненню фінансової бази, підвищенню оборотності активів і забезпеченню своєчасного виконання фінансових зобов'язань.

5. Використання системного підходу та інструментів фінансового інжинірингу дозволяє підвищити конкурентоспроможність підприємства, мінімізувати фінансові ризики та створити умови для стабільного розвитку в умовах мінливого ринкового середовища.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило комплексно розглянути теоретичні засади, практичний стан та напрями удосконалення управління оборотними

засобами й забезпечення фінансової стійкості підприємства та зробити наступні висновки.

1. Аналіз теоретичних джерел показав, що оборотні засоби є ключовим елементом активів підприємства, що забезпечує безперебійну операційну діяльність та підтримує фінансову стійкість. Оптимальна структура оборотних активів сприяє ефективному використанню ресурсів, підвищенню ліквідності та зниженню фінансових ризиків. Оборотні засоби виступають основою поточної діяльності підприємства, забезпечуючи безперервність виробничо-господарського процесу. Встановлено ключові складові оборотного капіталу, їхню функціональну роль та вплив на ефективність використання ресурсів. Раціональна структура оборотних активів є необхідною умовою для забезпечення ліквідності та зниження ризиків у короткостроковій перспективі.

2. Фінансова стійкість визначається співвідношенням власного та залученого капіталу, а також рівнем ліквідності активів. Розрахунок і аналіз ключових фінансових коефіцієнтів дозволяє оцінити здатність підприємства виконувати свої зобов'язання, своєчасно реагувати на ринкові зміни та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Показники фінансової стійкості дозволяють оцінити здатність підприємства підтримувати оптимальну структуру капіталу та платоспроможність. Вони виконують функцію аналітичного інструменту для прийняття управлінських рішень щодо фінансування, контролю за залученими ресурсами та мінімізації фінансових ризиків. Теоретично доведено тісний взаємозв'язок між рівнем фінансової стійкості та ефективністю управління оборотними засобами.

3. Досліджуване підприємство має певні резерви щодо управління оборотними активами, зокрема оптимізації запасів та дебіторської заборгованості. Водночас структура капіталу та динаміка фінансових показників свідчать про стабільну фінансову позицію, що забезпечує можливості для підвищення ефективності управління та розвитку підприємства. Виявлено співвідношення між матеріальними запасами,

дебіторською заборгованістю та грошовими коштами, що впливає на оборотність капіталу. Встановлено тенденції зміни оборотних активів та їх вплив на ефективність операційної діяльності.

4. Розраховані ключові коефіцієнти фінансової стійкості дозволяють оцінити рівень автономії та ліквідності підприємства. Виявлено сильні та слабкі сторони управління оборотними засобами, визначено потенційні ризики залежності від позикового капіталу. Проведений аналіз підтвердив необхідність оптимізації структури оборотного капіталу для підвищення фінансової стійкості.

5. Запропоновано методи оптимізації оборотних активів, включаючи прискорення обіговості, раціоналізацію запасів та дебіторської заборгованості. Використання принципів фінансового інжинірингу дозволяє підвищити ефективність використання ресурсів і знизити фінансові ризики. Оптимізація управління оборотними засобами сприяє поліпшенню ліквідності та загальної фінансової стійкості підприємства.

6. Розроблено стратегічні напрями зміцнення фінансової стійкості, включаючи управління власним і позиковим капіталом. Пропоновані заходи спрямовані на підтримку платоспроможності, підвищення автономії та мінімізацію фінансових ризиків. Впровадження стратегії дозволяє забезпечити довгострокову стабільність та сталий розвиток підприємства.

7. Напрями удосконалення управління оборотними засобами. Впровадження принципів фінансового інжинірингу дозволяє:

- підвищити оборотність активів;
- оптимізувати витрати та використання ресурсів;
- забезпечити стабільні грошові потоки;
- знизити фінансові ризики та підвищити конкурентоспроможність.

8. Формування стратегії підвищення фінансової стійкості та ліквідності. Розроблена модель стратегії інтегрує чотири ключові напрями: оптимізацію структури капіталу, управління оборотними активами, прогнозування грошових потоків та впровадження цифрових технологій.

Системне застосування цих заходів створює основу для стійкого фінансового стану, підвищення ліквідності та довгострокової конкурентоспроможності підприємства.

9. Практичне значення роботи. Результати дослідження можуть бути використані для:

- удосконалення внутрішніх процедур фінансового управління;
- планування та контролю оборотних активів;
- розробки стратегічних рішень щодо підвищення фінансової стабільності;
- підвищення ефективності використання ресурсів підприємства та забезпечення його стабільного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бровко Л. І., Юрченко А. А., Королькова Т. В. Оптимізація оборотних активів та їх вплив на діяльність підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 2. С. 16–22.
2. Вівчар О.Й., Кос Т.Ю. Сучасні методи оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Молодий вчений*. 2023. № 4 (116). С., 115-119. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-4-116-23>
3. Гаватюк Л.С., Пілат А.К. Удосконалення механізму управління оборотними активами як умова ефективного функціонування підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 1. С. 189-194.
4. Ганін В., Алєкперов Р. Оцінка системи управління фінансовою стійкістю підприємства в сучасних умовах господарювання. *Молодий вчений*. 2020. № 11 (87). С. 149–152. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-32>
5. Гончар О.І. Оборотні активи підприємства: сучасний підхід до управління. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 3. С. 262-265.
6. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
7. Гринько Т. В., Гвініашвілі Т. З., Алещенко В. І. Стратегічне управління як елемент організаційно-економічного механізму забезпечення економічної стійкості підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 12. С. 30–34.
8. Гуляєва Н.М. Фінансовий цикл підприємства торгівлі : монографія / Н. М. Гуляєва, С. І. Камінський. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2021. 232 с.
9. Докієнко Л. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 14. С. 25–31. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/14.5>

10. Домбровська С. О., Горбаченко М. Д. Фінансова стійкість підприємства: оцінка та шляхи підвищення. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. №3-4 (280-281). С. 28-34.

11. Дропа Я.Б. Фінансовий аналіз: Практикум. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 2021. 179 с.

12. Ейсмонт Ю.В. Управління фінансовою стійкістю сільськогосподарських підприємств в умовах війни. Молодь – аграрній науці і виробництву. Інноваційні пріоритети у розвитку економіки та менеджменту: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти, 14 квітня 2023 р., м. Біла Церква. Біла Церква: БНАУ, 2023. С. 261-262.

13. Євчук Л.А. Фінансова стійкість бізнесу в умовах війни. Організаційно економічні та соціальні складові розвитку підприємництва: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 165 річчю заснування університету та 70-річчю створення економічного факультету / за заг. ред. Ю. Губені, О. Лисюк, Б. Шувара, В. Крупи, Н. Маркович, Г. Батюк, Львів: Львівський національний університет природокористування, 2022. С. 251-253.

14. Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.

15. Захарова Н. Ю. Підходи до формування й оцінки фінансової стійкості підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. № 10. С. 307-315.

16. Ізюмська В., Нікульшина А. Управління фінансовою стійкістю підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524 0072/2021-34-26>

17. Клочко Т. Фінансова безпека як умова фінансової стійкості підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 23. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524 0072/2021-23-17>

18. Колодізєв О., Азізова К. Управління оборотними активами промислових підприємств: сучасні підходи. *Економіка та суспільство*. 2021. №23. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-23-27>
19. Кравченко М.О., Леонтовська М.А. Підходи до оцінювання фінансової стійкості інноваційно-активних підприємств. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут». Менеджмент*. 2022. № 24. С. 93-98. URL: <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/274831/269977>
20. Купріна Н.М., Ступницька Т.М., Баранюк Х.О., Величко О.М. Оборотні активи в системі управління підприємства: сучасні аспекти обліку, аналізу та аудиту. *Економіка харчової промисловості*. 2021. Т. 13. Вип. 2. С. 50-57.
21. Левкович О. В., Калашнікова Ю. М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8776>
22. Лобова О. М., Ломоносов Д. С. Сучасна практика оцінки фінансового стану підприємств України із використанням національних моделей. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 94–99.
23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>
24. Панченко В. А. Управління життєздатністю суб'єктів аграрного бізнесу в умовах війни та соціально-економічної нестабільності. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2023. № 36. С. 77-83. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/701>
25. Приймак С., Волкова О. Діагностика фінансової стійкості підприємств в умовах посилення глобальної конкуренції. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-58>
26. Приймак С.В., Волкова О.А. Діагностика фінансової стійкості підприємств в умовах посилення глобальної конкуренції. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-58>

27. Приймак С.В., Волкова О.А. Інформаційне забезпечення фінансової діагностики підприємств. Принципи формування зовнішньої політики держави: економічні та інституціональні аспекти : матеріали між- нар. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 14-15 травня 2021 р. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2021. С. 92-94.

28. Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф. Фінанси підприємств: навчальний посібник / за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.

29. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с.

30. Тютюнник Ю., Калініченко Я. Факторний аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти : матеріали V міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Львів, 22-23 берез. 2023 р.). Львів : ЛНУП, 2023. Ч. 1. С. 420-421.

31. Тютюнник Я. В. Сучасні підходи до визначення економічної сутності оборотних активів підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 4. С. 157-162. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.4.157

32. Береза Ю. О., Гнатківський Б. М., Вітковський Ю. П. Вплив корпоративного управління на сталий розвиток підприємств. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 6. С. 66–71. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/63720>

33. Домбровська С. О., Горбаченко М. Д. Фінансова стійкість підприємства: оцінка та шляхи підвищення. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 3-4. С. 28 – 34.

34. Журавльова І. Фінансовий менеджмент в сучасному вимірі. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2023. Вип. 4. С. 188–204. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aabere_2023_4_18 (дата звернення: 20.05.2025).

35. Козирєва О. В., Грузіна І. А., Бондаренко І. В. Дослідження методичних підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2023. № 29. С. 83–88.

36. Колядка М., Феєр О. Монетарна політика: огляд сучасного стану та перспективи розвитку. *Innovation and Sustainability*. 2024. № 3. С. 53–60. URL: <https://doi.org/10.31649/ins.2024.3.53.60> (дата звернення: 20.05.2025).

37. Левицький В.В. Дослідження основних елементів формування стратегічного забезпечення економічної стійкості в системі операційного менеджменту підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 49. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-36> (дата звернення: 20.05.2025).

38. Левицький В.В. Оцінка та аналізування впливу управління стратегічними змінами на інноваційний розвиток підприємства. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-129> (дата звернення: 20.05.2025).

39. Левицький В.В. Формування адаптивно-організаційного механізму управління на засадах ймовірнісних характеристик рух фінансових потоків підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-49> (дата звернення: 20.05.2025).

40. Марценюк О. В., Давидюк В., Ружицька К. Фактори підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання. *Причорноморські економічні студії*. 2023. № 81. С. 107–112. URL: <https://doi.org/10.32782/bses.81-18> (дата звернення: 20.05.2025).

41. Мельник Л. Є. Формування системи управління оборотними активами та короткостроковими зобов'язаннями підприємства. Молода наука Волині : пріоритети та перспективи досліджень : матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Луцьк, 13-14 травня 2025р.). Луцьк : Вежа-Друк, 2025. С. 175 –178.

42. Пешков А. М., Лега О. В. Аналіз фінансової стійкості вітчизняних підприємств в умовах невизначеності. *Цифрова економіка та економічна*

безпека. 2024. № 1 (10). С. 151–158. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.10-27> (дата звернення: 20.05.2025).

43. Пігош В. А., Товт В. С. Внутрішній аудит в системі державного фінансового контролю: огляд сучасного стану та перспективи розвитку. *Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення*. 2023. 396 с.

44. Побережець О. В. Ліквідність балансу підприємства та методика її визначення. *Приазовський економічний вісник*. 2021. Вип. 2. С. 223–230.: URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/priaev_2021_2_42 (дата звернення: 20.05.2025).

45. Пунько Ю. М. Сутність та класифікація оборотних активів. *Молодь—аграрній науці і виробництву. Інноваційні пріоритети у розвитку економіки та менеджменту*. 2022. С. 79–80.

46. Стендер С. В., Бойченко М. В., Дорош Р. І. Дослідження потенціалу цифрового фінансового простору для сталого розвитку економіки України. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 9. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15014109> (дата звернення: 20.05.2025).

47. Тютюнник Я. В. Сучасні підходи до визначення економічної сутності оборотних активів підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 4. С. 157–162.

48. Хома І.Б., Панчак М.І. Шляхи вирішення проблем щодо ліквідності та платоспроможності малих вітчизняних підприємств. *Економічний простір*. 2023. № 184. С.148–152.

49. Цуркан І. М., Калюжна В. С. Математичні методи та моделі в управлінні оборотним капіталом підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 18. С. 25–29. URL: <http://www.investplan.com.ua/index.php?op=1&z=7599&i=3> (дата звернення: 20.05.2025).

50. Юрчишена Л. В. Макроекономічний аналіз фінансування оборотних активів промислових підприємств України. *Бізнес Інформ*. 2020. № 11. С. 337–346. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_11_49 (дата звернення: 20.05.2025)

ДОДАТКИ

Додаток А

Собецький Р. О. Оптимізація управління оборотними засобами підприємства на засадах фінансового інжинірингу. Інноваційні пріоритети у розвитку економіки та менеджменту: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. магістрантів і молодих дослідників (Біла Церква, 29 жовт. 2025 р.). Біла Церква: БНАУ, 2025. С. 93–94.